

1	2	3	4
---	---	---	---

Σ 1-4	Σ 5-8
-------	-------

Σ 1-8

..... datum stud. obor ročník osobní číslo - STAG student - příjmení, jméno

- (20) 1. a) Zapište podle definice, co znamená, že $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = -\infty \Leftrightarrow (\forall k \in \mathbb{R}) (\exists n_0 \in \mathbb{N}) (\forall n > n_0) (a_n < k)$ [1]
- b) Vypočítejte $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{n-1}{n+1} \right)^{2n+1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\frac{(1-\frac{1}{n})^n}{(1+\frac{1}{n})^n} \right]^2 \cdot \frac{1-\frac{1}{n}}{1+\frac{1}{n}} = \left(\frac{e^{-1}}{e} \right)^2 \cdot 1 = e^{-4} = \frac{1}{e^4}$ [1]
- c) Vypočítejte $\lim_{n \rightarrow +\infty} [\ln(3^{n+2} - 2^n) - \ln 3^n] = \lim_{n \rightarrow \infty} \ln \frac{3^{n+2} - 2^n}{3^n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \ln \left[3^2 - \left(\frac{2}{3}\right)^n \right] = \ln 9$ [1]
- d) Rozhodněte, zda níže uvedená řada konverguje nebo diverguje. (Uveďte použité kritérium.)
 $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{10n-9} \int_1^{\infty} \frac{1}{10x-9} dx = \left| t=10x-9 \right|_{t=10}^{\infty} = \left| \frac{1}{10} \ln t \right|_{t=10}^{\infty} = +\infty$ [1]
 Dle integrálního kritéria $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ diverguje [1]
- e) Zapište limitní odmocninové kritérium pro konvergenci číselné řady $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$.
 Předpoklady: $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ je řada s nezápornými členy; existuje $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a_n} = A \in \mathbb{R} \cup \{+\infty\}$
 Tvzení (dov): a) Je-li $A < 1$, potom $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konverguje [1]
 b) Je-li $A > 1$, potom $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ diverguje $(+\infty)$ [1]
- (18) f) Najděte střed, poloměr a obor konvergence mocninné řady. Určete též, zda řada konverguje pro $x_1 = -6$ a pro $x_2 = 10$. (Vše odůvodněte!)
 $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-2)^n}{n \cdot 8^n}$ $\lim_{n \rightarrow \infty} \left| \frac{a_{n+1}}{a_n} \right| = \lim_{n \rightarrow \infty} \left| \frac{(x-2)^{n+1}}{(x-2)^n \cdot (n+1) \cdot 8^{n+1}} \right| = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{|x-2|}{8} \cdot \frac{1}{1+\frac{1}{n}} = \frac{|x-2|}{8}$ [1]
 $\frac{|x-2|}{8} < 1 \Leftrightarrow |x-2| < 8 \Leftrightarrow x \in (-6; 10)$. Dle podílového kritéria řada konverguje absolutně v $(-6; 10)$
 $x_1 = -6$; $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n}$ - řada konverguje dle Leibnitzova krit. Střed, k. $a=2$ [1]
 $x_2 = 10$; $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n}$ - řada diverguje dle integrálního krit. Poloměr, k. $R=8$ [1]
 Obor, k. $M = (-6; 10)$ [1]

- (14) 2. a) Zapište obecně Laplaceův operátor. Tj. $\Delta = \frac{\partial^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2}{\partial y^2} + \frac{\partial^2}{\partial z^2}$ [1]
- b) Laplaceův operátor lze uplatnit na skalární funkci, výsledkem je skalární funkce. (doplňte) [1]
- c) Určete první a stejnojmenné druhé parciální derivace funkce $f(x; y; z) = (x+z) \ln(y+z)$

v bodě $C = [5; 2; -1]$. Tj. $\frac{\partial f}{\partial x} = \ln(y+z)$ $\frac{\partial f}{\partial x}(C) = 0$ $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 0$ $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(C) = 0$ [1]

$\frac{\partial f}{\partial y} = \frac{x+z}{y+z}$ $\frac{\partial f}{\partial y}(C) = 4$ $\frac{\partial f}{\partial z} = \ln(y+z) + \frac{x+z}{y+z}$ $\frac{\partial f}{\partial z}(C) = 4$ [1]

$\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = -\frac{x+z}{(y+z)^2}$ $\frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(C) = -4$ $\frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \frac{1}{y+z} + \frac{y+z-(x+z)}{(y+z)^2} = \frac{-x+2y}{(y+z)^2}$ $\frac{\partial^2 f}{\partial z^2}(C) = -2$ [1]

d) Určete obecně a pro uvedenou funkci $f(x; y; z) = (x+z) \ln(y+z)$ Δf a $\Delta f(C)$.
 Tedy $\Delta f = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \Delta f(C) = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(C) + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(C) + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2}(C) = 0 - 4 - 2 = -6$ [1]

(5) 3. a) Předpokládáme, že bod $A \in Df$ je stacionárním bodem funkce $f(x, y) \in C^2$

- Uveďte postačující podmínku (podmínky) pro existenci ostrého lokálního minima v bodě A , tj. $D = \begin{vmatrix} f''_{xx}(A) & f''_{xy}(A) \\ f''_{xy}(A) & f''_{yy}(A) \end{vmatrix} > 0 \wedge f''_{xx}(A) > 0$
- Uveďte postačující podmínku (podmínky) pro existenci ostrého lokálního maxima v bodě A , tj. $D = \begin{vmatrix} f''_{xx}(A) & f''_{xy}(A) \\ f''_{xy}(A) & f''_{yy}(A) \end{vmatrix} > 0 \wedge f''_{xx}(A) < 0$
- Uveďte podmínku, která postačuje k tomu, aby funkce $f(x, y)$ neměla v bodě A lokální extrém, tj. $D = \begin{vmatrix} f''_{xx}(A) & f''_{xy}(A) \\ f''_{xy}(A) & f''_{yy}(A) \end{vmatrix} < 0$

(4) b) Najděte lokální extrémy funkce $f(x, y) = x^4 - 4xy + 2y^2$.

$$\frac{\partial f}{\partial x} = 4x^3 - 4y \stackrel{!}{=} 0 \Leftrightarrow 4x^3 - 4x = 0 \Leftrightarrow 4x(x+1)(x-1) = 0 \Leftrightarrow x_1 = 0 \quad x_2 = -1 \quad x_3 = 1$$

$$\frac{\partial f}{\partial y} = -4x + 4y \stackrel{!}{=} 0 \Leftrightarrow y = x \quad \text{Stacionární body } A_1 = [0, 0], A_2 = [-1, -1], A_3 = [1, 1]$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = 12x^2; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(A_1) = 0; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(A_2) = 12; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(A_3) = 12; \quad D(A_1) = \begin{vmatrix} 0 & -4 \\ -4 & 4 \end{vmatrix} = -16 < 0 \Rightarrow A_1 \text{ lok. ext. neex.}$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} = -4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(A_1) = -4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(A_2) = -4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(A_3) = -4; \quad D(A_2) = \begin{vmatrix} 12 & -4 \\ -4 & 4 \end{vmatrix} = 48 - 16 = 32 > 0, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(A_2) = 12 > 0$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = 4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(A_1) = 4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(A_2) = 4; \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(A_3) = 4; \quad D(A_3) = \begin{vmatrix} 12 & -4 \\ -4 & 4 \end{vmatrix} = 32 > 0, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(A_3) = 12 > 0$$

c) Najděte lokální extrémy funkce $z = f(x, y) = 2x - y + 1$ vázané na množinu $x^2 - y = 0 \Rightarrow y = x^2$

$$F(x) = f(x, x^2) = 2x - x^2 + 1$$

$$F'(x) = 2 - 2x = 0 \Leftrightarrow x = 1 \quad \text{sta. bod } x_s = 1$$

$$F''(x) = -2; \quad F''(1) = -2 < 0 \Rightarrow \forall x_s = 1 \text{ má } F(x) \text{ lok. max } F(1) = 2$$

V bodě $S = [-1, 1]$ má funkce $f(x, y)$ lokální vázané maximum $f(S) = 2$

(14) 4. a) Ověřte, že rovnici $e^{y-2} + y - x = 0$ a bodem $A = [3; 2]$ je určena implicitně

funkce $f: y = y(x)$ taková, že $y(3) = 2$. $F(x, y) = e^{y-2} + y - x$ Rovnicí a bodem A

$$F(3, 2) = e^{2-2} + 2 - 3 = 0 \quad \text{splněno}$$

$$\frac{\partial F}{\partial y} = e^{y-2} + 1; \quad \frac{\partial F}{\partial y}(A) = e^0 + 1 = 2 \neq 0 \quad \text{splněno}$$

je určeno implicitní funkce

b) Vyjádřete první derivaci $y'(x)$ a vypočítejte $y'(3)$.

$$e^{y-2} + y - x = 0 \quad \frac{\partial}{\partial x}$$

$$e^{y-2} y' + y' - 1 = 0 \Rightarrow y' = \frac{1}{e^{y-2} + 1} \quad y'(3) = \frac{1}{e^0 + 1} = \frac{1}{2}$$

c) Vyjádřete druhou derivaci $y''(x)$ a vypočítejte $y''(3)$.

$$e^{y-2} y' + y' - 1 = 0 \quad \frac{\partial}{\partial x}$$

$$e^{y-2} y'' + y'' + y'' - 1 = 0 \Rightarrow y'' = \frac{-e^{y-2} (y')^2}{e^{y-2} + 1} \quad y''(3) = \frac{-e^0 (\frac{1}{2})^2}{e^0 + 1} = -\frac{1}{8}$$

d) Zapište Taylorův polynom $T_2(x)$ v bodě $c = 3$ pro implicitní funkci $y = y(x)$.

$$T_2(x) = y(3) + y'(3) \cdot (x-3) + \frac{y''(3)}{2!} (x-3)^2 = 2 + \frac{1}{2}(x-3) - \frac{1}{16}(x-3)^2$$

14 17 17

5	6	7	8
---	---	---	---

Σ 58

.....
 datum stud. obor ročník osobní číslo - STAG student - příjmení, jméno (C2)
 5.1. a) Jaký tvar má obecně exaktní diferenciální rovnice? $P(x,y) + Q(x,y) \cdot y' = 0$, kde $P(x,y), Q(x,y)$ jsou funkce třídy

b) Co platí obecně pro funkci $V(x,y)$, $\frac{\partial V(x,y)}{\partial x} = P(x,y)$ a $\frac{\partial V(x,y)}{\partial y} = Q(x,y)$ (1)
 která je potenciálem diferenciální rovnice?

c) Co je obecným řešením exaktní diferenciální rovnice? Obecným řešením je funkce daná rovnicí $V(x,y) = C$, $C \in \mathbb{R}$ (1)

5.2. Je dána diferenciální rovnice $P(x,y) = 3x^2$, $\frac{\partial P}{\partial y} = 0$; $Q(x,y) = 2y + \frac{1}{y}$, $\frac{\partial Q}{\partial x} = 0$, tedy $\frac{\partial P}{\partial y} = \frac{\partial Q}{\partial x} = 0$ (1)

$$3x^2 + \left(2y + \frac{1}{y}\right)y' = 0.$$

$Q(x,y) = 2y + \frac{1}{y} \Rightarrow$ Diferenciální rovnice je exaktní (1)

a) Ověřte, že je dif. rov. exaktní.

b) Vyřešte dif. rovnici, tj. určete její obecné řešení.

$$P(x,y) = \frac{\partial V}{\partial x} = 3x^2 \Rightarrow V = \int 3x^2 dx = x^3 + \varphi(y) \quad (1)$$

$$\frac{\partial V}{\partial y} = \varphi'(y) = 2y + \frac{1}{y} \Rightarrow \varphi(y) = \int \left(2y + \frac{1}{y}\right) dy = y^2 + \ln y + C, C \in \mathbb{R}$$

$$V(x,y) = x^3 + y^2 + \ln y + C \quad (1)$$

$$\text{Obecné řešení } y = y(x); x^3 + y^2 + \ln y = C \quad (1)$$

$$y(1) = 2 \Rightarrow 1^3 + 2^2 + \ln 2 = C, \text{ tj. } C = 5 + \ln 2 \quad (1)$$

c) Určete partikulární řešení dif. rovnice,

které splňuje podmínku $y(1) = 2$. Partikulární řešení je $y = y(x); x^3 + y^2 + \ln y = 5 + \ln 2$ (1)

6. a) Najděte obecné řešení homogenní dif. rovnice $y'' - 2y' + y = 0$ pro neznámou funkci

$$y = y(x). \text{ Char. rovnice: } \lambda^2 - 2\lambda + 1 = 0 \quad (1) \quad \text{Obecné řešení: } y_h = C_1 e^x + C_2 x \cdot e^x; C_1 \in \mathbb{R}, C_2 \in \mathbb{R}$$

$$(\lambda - 1)^2 = 0$$

$$\lambda_{1,2} = 1 \quad (1)$$

6. b) Metodou variace konstant vyřešte nehomogenní diferenc. rovnici $y'' - 2y' + y = \frac{e^{-x}}{x}$.

$$y = C_1 \cdot e^x + C_2 \cdot x \cdot e^x; C_1 = C_1(x); C_2 = C_2(x) \quad (1)$$

Variace konstant

$$y' = C_1' e^x + C_1 \cdot e^x + C_2' x \cdot e^x + C_2 \cdot e^x + C_2 x \cdot e^x \quad D_2' = \begin{vmatrix} e^x & 0 \\ e^x & \frac{e^x}{x} \end{vmatrix} = \frac{e^{2x}}{x} \quad (1)$$

$$C_1' e^x + C_2' x \cdot e^x = 0 \quad (1)$$

$$C_1' \cdot e^x + C_2' x \cdot e^x = \frac{e^{2x}}{x} \quad (1)$$

$$W = \begin{vmatrix} e^x & x \cdot e^x \\ e^x & (1+x)e^x \end{vmatrix} = e^{2x} + x e^{2x} - x \cdot e^{2x} = e^{2x} \quad (1)$$

$$D_1' = \begin{vmatrix} 0 & x \cdot e^x \\ \frac{e^x}{x} & (1+x)e^x \end{vmatrix} = -e^{2x}; C_1' = \frac{D_1'}{W} = \frac{-e^{2x}}{e^{2x}} = -1 \quad (1)$$

$$C_1 = \int -1 dx = -x + K_1, K_1 \in \mathbb{R} \quad (1)$$

$$C_2' = \frac{D_2'}{W} = \frac{e^{2x}}{x \cdot e^{2x}} = \frac{1}{x} \quad (1)$$

$$C_2 = \int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + K_2, K_2 \in \mathbb{R} \quad (1)$$

Obecné řešení dif. rov. (1)

$$y = (-x + K_1) e^x + (\ln|x| + K_2) x \cdot e^x$$

$$= -x \cdot e^x + x \cdot \ln|x| \cdot e^x + K_1 \cdot e^x + K_2 \cdot x \cdot e^x$$

7.1. Je dána prostorová křivka $\kappa = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3; x = x(t) \wedge y = y(t) \wedge z = z(t) \wedge t \in \langle a; b \rangle\}$.

a) Zapište křivkovým integrálem, jak se vypočítá délka křivky κ , zapište ~~to~~ pomocí jednoduchého integrálu s proměnnou t .

$$l = \int_a^b 1 \cdot d\sigma = \int_a^b 1 \cdot \sqrt{\dot{x}^2 + \dot{y}^2 + \dot{z}^2} \cdot dt$$

b) Zapište křivkovým integrálem, jak se vypočítá práce v silovém poli $\vec{F}(x; y; z) = (f_1; f_2; f_3)$ podél křivky κ , zapište ~~to~~ pomocí jednoduchého integrálu s proměnnou t .

$$W = \int_{\kappa} \vec{F} \cdot d\vec{s} = \int_a^b f_1 dx + f_2 dy + f_3 dz = \int_a^b (f_1(x(t), y(t), z(t)) \cdot \dot{x}(t) + f_2(x(t), y(t), z(t)) \cdot \dot{y}(t) + f_3(x(t), y(t), z(t)) \cdot \dot{z}(t)) dt$$

7.2. Vypočítejte délku křivky $\kappa = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3; x = t \wedge y = 2t \wedge z = t^{\frac{3}{2}} \wedge t \in \langle 0; 4 \rangle\}$.

$$\dot{x} = 1; \dot{y} = 2; \dot{z} = \frac{3}{2} t^{\frac{1}{2}}; d\sigma = \sqrt{\dot{x}^2 + \dot{y}^2 + \dot{z}^2} dt = \sqrt{1^2 + 2^2 + \left(\frac{3}{2} \sqrt{t}\right)^2} dt = \sqrt{5 + \frac{9}{4}t} dt$$

$$l = \int_0^4 \sqrt{5 + \frac{9}{4}t} dt = \int_5^{14} \sqrt{u} \frac{4}{9} du = \left[\frac{4 \cdot 2 \cdot u^{\frac{3}{2}}}{3} \right]_5^{14} = \frac{8}{3} \left[14\sqrt{14} - 5\sqrt{5} \right]$$

7.3. Vypočítejte křivkový integrál druhého druhu v prostoru z funkce $\vec{F} = \left(x; \frac{y}{x}; \frac{z}{x}\right)$ po orientované křivce $\kappa = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3; x = t \wedge y = 2t \wedge z = t^{\frac{3}{2}} \wedge t \in \langle 1; 4 \rangle\}$ (jiná dolní mez pro t !).

$$\dot{x} = 1; \dot{y} = 2; \dot{z} = \frac{3}{2} t^{\frac{1}{2}}; d\vec{s} = \left(\frac{dx}{dt}; \frac{dy}{dt}; \frac{dz}{dt}\right) dt = \left(1; 2; \frac{3}{2} \sqrt{t}\right) dt$$

$$\int_{\kappa} \vec{F} \cdot d\vec{s} = \int_1^4 \left(t dx + \frac{2t}{t} dy + \frac{t^{\frac{3}{2}}}{t} dz \right) = \int_1^4 \left(t + 2 + \frac{3}{2} t^{\frac{1}{2}} \right) dt = \left[\frac{1}{2} t^2 + 2t + \frac{3}{2} \cdot \frac{2}{3} t^{\frac{3}{2}} \right]_1^4 = \left[\frac{1}{2} t^2 + 2t + t^{\frac{3}{2}} \right]_1^4 = 16 + 8 + 8 - \left(\frac{1}{2} + 2 + 1 \right) = 30\frac{3}{4}$$

8.1. a) Zapište dvojným integrálem, jak se vypočítá obsah rovinného obrazce tvořeného body množiny M .

$$P = \iint_M 1 \cdot dx \cdot dy$$

8.2. b) Zapište pomocí dvojnásobného integrálu, jak se vypočítá obsah rovinného obrazce tvořeného body množiny $M = \{(x, y); a \leq x \leq b \wedge y_1(x) \leq y \leq y_2(x)\}$

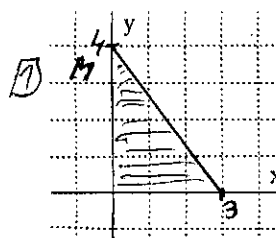
$$P = \int_a^b dx \int_{y_1(x)}^{y_2(x)} 1 \cdot dy$$

8.3 Množina $I = \langle 0; \frac{\pi}{2} \rangle \times \langle 0; \frac{\pi}{2} \rangle$, vypočítejte $\iint (\sin y + \cos(x+y)) dx \cdot dy =$

$$= \int_0^{\frac{\pi}{2}} dy \int_0^{\frac{\pi}{2}} (\sin y + \cos(x+y)) dx = \int_0^{\frac{\pi}{2}} \left[-\cos y + \sin(x+y) \right]_0^{\frac{\pi}{2}} dy = \int_0^{\frac{\pi}{2}} (-\cos \frac{\pi}{2} + \sin(x+\frac{\pi}{2}) + \cos 0) dy$$

$$= \int_0^{\frac{\pi}{2}} (0 + \sin(x+\frac{\pi}{2}) + 1 - \sin x) dx = \left[-\cos(x+\frac{\pi}{2}) + x + \cos x \right]_0^{\frac{\pi}{2}} = -\cos \pi + \frac{\pi}{2} + \cos \frac{\pi}{2} + \cos \frac{\pi}{2} - 0 - \cos 0 = 1 + \frac{\pi}{2} + 0 + 0 - 1 = \frac{\pi}{2}$$

8.4 Množina $M \in \mathbb{R}^2$ je ohraničena přímkami $x=0 \wedge y=0 \wedge 4x+3y=12$. Znázorněte množinu M do roviny x - y , zapište ji jako množinu normální vůči jedné z os a vypočítejte

$$\iint_M x \cdot y \cdot dx \cdot dy = \int_0^3 dx \int_0^{4-\frac{4}{3}x} x \cdot y \cdot dy = \int_0^3 x \left[\frac{y^2}{2} \right]_0^{4-\frac{4}{3}x} dx = \int_0^3 \frac{x (4-\frac{4}{3}x)^2}{2} dx$$

$$= \int_0^3 \frac{x (16 - \frac{32}{3}x + \frac{16}{9}x^2)}{2} dx = \int_0^3 \left(8x - \frac{16}{3}x^2 + \frac{8}{9}x^3 \right) dx = \left[4x^2 - \frac{16}{9}x^3 + \frac{2}{9}x^4 \right]_0^3 = 4 \cdot 3^2 - \frac{16}{9} \cdot 3^3 + \frac{2}{9} \cdot 3^4 = 36 - 48 + 18 = 6$$